

3. HET VANGEN VAN GRASPIEPERS MET BEHULP VAN EEN BANDRECORDER.

In 1966, bij het in gebruik nemen van de vinkenbaan " 't Paradijsveld" in de duinen ten zuiden van Zandvoort, is men begonnen met het lokken van vogels door gebruik te maken van een bandrecorder. Nu, na drie vangseizoenen experimenteren, kan ik uit eigen ervaring zeggen dat de bandrecorder een zeer bruikbaar hulpmiddel is voor het vangen van met name de graspieper. Dit blijkt ook uit de toename van de graspiepervangsten op andere vinkenbanen waar men eveneens met een bandrecorder is gaan werken. Ook dit jaar wordt de "graspieper-aktie" door het Vogeltrekstation voortgezet. In verband hiermee zou ik iedereen het gebruik van een bandrecorder willen aanbevelen. Om u op weg te helpen volgt hier een zo volledig mogelijke beschrijving van het graspiepers vangen, zoals dat elk jaar tussen half september en begin november gebeurt op de vinkenbaan bij Zandvoort. Hierbij is het lokken van andere soorten buiten beschouwing gelaten.

De vanginrichting.

De graspiepers worden gevangen met een nylon druipnet van 10 m. lang en 3.80m breed, en mazen van 18x18 mm. Het ligt in een vrij kaal terrein dat in hoofdzaak met helm is begroeid. De lengte van het net loopt ongeveer NW-ZO. Vanuit de keet op ongeveer 30 m afstand is het net goed te overzien, omdat het enigszins tegen een duinhellinkje ligt. In de Z-Westelijke helft van de druip is een luidspreker geplaatst in een houten bakje van 25x50x17 cm diep, dat zo is ingegraven dat de bovenkant gelijk ligt met het veld. De luidspreker zelf is op een schotje in een kistje gemonteerd, dat als klankkast fungeert en tevens bescherming biedt tegen regen (zie de afbeelding op blz.9 van "Op 't Vinkentouw" deel 2 no.1 juli'68). Hier vlak omheen zijn wat bossen helm geplant, waar overheen een paar ijzerdraadbogen verhinderen dat het net erin blijft haken. Op de druip bevinden zich verder nog kooitjes met lokkers zoals veldleeuwrik, kneu, frater en sneeuwgorst en tevens een vijfvertje. Mijns inziens doet dit echter niets toe of af aan de graspiepervangsten. Een graspieper als lokker lijkt mij geen nut te hebben, daar de vogels zo al zonder meer op de luidspreker afkomen.

De apparatuur.

De bandrecorder is in de keet geplaatst en heeft de volgende technische gegevens:

Fabriek Telefunken, model M300

frequentiebereik 40-14000 Hz.

uitgangsvermogen (4,5 Ohm luidspreker) 1 Watt.

bandsnelheid 9,5 cm/sec., 2sporen.

voeding 5 batterijen van 1,5 Volt, of een gelijkrichter die 6 Volt bij 0,6 Ampère kan leveren.

De luidspreker in het apparaat is uitgeschakeld en de luidspreker op de druip is met een twee-aderig snoer (met een aderdoorsnede van 1,5 mm² en een lengte van 37 m) met de luidsprekeruitgang van de bandrecorder verbonden. Zodoende is het geluid van de band hoorbaar op de druip, terwijl de bandrecorder in de keet te bedienen is. Het snoer is ingegraven om schade door knaagdieren te voorkomen. De gebruikte band is van het merk BASF-LGS 26 met een lengte van 360 m op spoulen van 13 cm diameter. De toegepaste luidspreker, tenslotte, is van het fabriek Philips type AD3570/M/06 en is geschikt voor een maximum frequentie van 16000 Hz, en een maximum ver-

mogen van 3 Watt bij 5 Ohm.

Het vangen.

Het geluid waarmee gelokt wordt is de zang van de graspieper, die van te voren van een grammofoonplaatje op de band is gezet. Het door mij gebruikte plaatje is van het Duitse merk "Kosmos" en verkrijgbaar bij de firma C.H.Didden, Laageinde 77 te Waalwijk. De zang wordt zo luid mogelijk op de band gezet, waarbij men erop moet letten dat nog net geen vervorming (oversturing) optreedt. Tijdens het vangen wordt de band continu en zo luid mogelijk afgedraaid. Aan het eind van het geluid, meteen terugspoelen en daarna weer afdraaien enz. Over 't algemeen strijken aanvliegende graspiepers buiten het bereik van het net neer en lopen dan naar de luidspreker toe. Hierbij moeten zij de opengeslagen netten oversteken, reden waarom deze goed plat moeten liggen. Bij de luidspreker aangekomen zoeken zij deze op in de er omheen staande helm. Hoe langer dit zoeken duurt hoe beter, want ondertussen kunnen steeds meer graspiepers toelopen en onder het bereik van de netten komen. Gedragen de piepers zich nogal schrikachtig in de nabijheid van de luidspreker, dan wil het wel eens helpen het geluid wat minder luid te zetten met behulp van de regelknop op de bandrecorder. Ook komt het voor dat de piepers op veilige afstand blijven zitten luisteren en geen poot verzetten. In dit geval kan het gedurende enige tijd uitschakelen van het geluid, of het afwisselend luid en heel zacht zetten ervan, de vogels aktiveren. Het net dichttrekken als het aantal vogels optimaal is en tijdens het leeghalen van het net de bandrecorder terug laten spoelen, zodat de zaak weer startklaar is wanneer de netten opengelegd worden. Ook verdient het aanbeveling om de band tussentijds terug te spoelen als er geen graspiepers in de buurt zijn, om te voorkomen dat op een kritiek moment het geluid "op" is. Bij mij bestaat de indruk dat het lokken beter gaat (de vogels van verder weg komen) naarmate het geluid harder klinkt. In hoeverre dit juist is zal nog nader onderzocht moeten worden.

P.C. van Spanje
Amestelle 293
Zwanenburg

